

STANOVISKO HLAVNÉHO KONTROLÓRA OBCE HORNÝ PIAL K NÁVRHU ROZPOČTU OBCE NA
ROK 2025 A K VIACROČNÉMU ROZPOČTU NA ROKY 2026 A 2027

Vypracoval: JUDr. Marek Keller
V Hornom Piale dňa 25.11.2024

V zmysle § 18f, odsek 1, písmeno c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce Horný Pial na rok 2025 a k viacročnému rozpočtu na roky 2026 -2027 (ďalej len „návrh rozpočtu“).

Pri spracovaní môjho stanoviska som vychádzal z posúdenia predloženého návrhu rozpočtu z hľadiska zákonnosti, metodickej správnosti jeho zostavenia a predloženia ako aj reálnosti ekonomických východísk predpokladaných v rozpočte.

ZÁKONNOSŤ PREDLOŽENÉHO NÁVRHU

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade so všeobecnými záväznými predpismi, konkrétne:

- Zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“)
- Zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“)
- Čl. 9 ods. 1 Ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti (ďalej len „ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti“)

Návrh rozpočtu ďalej zohľadňuje aj príslušné ustanovenia:

- Zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov
- Zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve v znení neskorších predpisov
- ostatných súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov

Návrh rozpočtu bol zverejnený spôsobom v obci obvyklým (zverejnený na úradnej tabuli obce, ako aj na webovom sídle obce) dňa **20.11.2024**. Presný termín konania OZ ešte nie je určený, avšak vzhľadom na dátum zverejnenia a zohľadnenie príslušnej legislatívy upravujúcej minimálnu dobu zverejnenia návrhu rozpočtu (§ 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení) je zasadnutie OZ možné uskutočniť najskôr dňa 5.12.2024.

Obec splnila povinnosť v zmysle § 34 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o e-Governmente“) a zverejnila rozpočet aj na elektronickej úradnej tabuli na cuet.slovensko.sk.

V zmysle § 4 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, rozpočet obce predstavuje základný nástroj finančného hospodárenia obce. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť jej hospodárenia.

V súlade s čl. 9 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti, obce zostavujú svoj rozpočet na tri rozpočtové roky, pričom súčasťou návrhu rozpočtu je aj schválený rozpočet na bežný rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky.

V zmysle § 4 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, rozpočet obce obsahuje aj zámery a ciele ktoré bude obec realizovať z výdavkov rozpočtu obce (program obce), ak obecné zastupiteľstvo obce (ďalej len OZ) s počtom obyvateľov do 2000 nerozhodne o neuplatňovaní programového rozpočtovania. **OZ Horný Pial rozhodlo o neuplatňovaní programového rozpočtovania uznesením č. 57/2013 zo dňa 13.12.2013.**

Viacročný rozpočet ako strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce je tvorení:

- a) rozpočtom obce na príslušný rozpočtový rok
- b) rozpočtom obce na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku
- c) rozpočtom obce na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b)

Vzhľadom na § 9 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy príjmy a výdavky rozpočtov uvedených v písm. b) a c) **nie sú záväzné** (rozpočet na rok 2026 a 2027).

Vnútorne členenie návrhu rozpočtu je v súlade s § 10 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy na:

- a) bežné príjmy a bežné výdavky (ďalej len "bežný rozpočet")
- b) kapitálové príjmy a kapitálové výdavky (ďalej len "kapitálový rozpočet")
- c) finančné operácie.

A. BEŽNÝ ROZPOČET

Rozpočtové roky	2025	2026	2027
Bežné príjmy	142 000	151 380	155 880
Bežné výdavky	144 500	146 380	155 880
Rozdiel	- 2 500	5 000	0

B. KAPITÁLOVÝ ROZPOČET

Rozpočtové roky	2025	2026	2027
Kapitálové príjmy	5 000	5 000	5 000
Kapitálové výdavky	25 000	10 000	5 000
Rozdiel	- 20 000	- 5 000	0

C. FINANČNÉ OPERÁCIE

Rozpočtové roky	2025	2026	2027
Príjmové fin. operácie	22 500	0	0
Výdavkové fin. operácie	0	0	0
Rozdiel	22 500	0	0

Bežný rozpočet je zostavený ako schodkový so schodkom vo výške 2 500 €. V zmysle § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa môže bežný rozpočet zostaviť ako schodkový, ak sa vo výdavkoch bežného rozpočtu rozpočtuje použitie účelovo určených prostriedkov poskytnutých zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Európskej únie alebo na základe osobitného predpisu, nevyčerpaných v minulých rokoch. Pričom platí, že výška schodku takto zostaveného bežného rozpočtu nesmie byť vyššia ako suma týchto nevyčerpaných prostriedkov. Schodok bežného rozpočtu je vo výške 2 500 € pričom jeho vznik je v dôsledku zapojenia a použitia nevyčerpaných finančných prostriedkov z minulých rokov – finančnej náhrady za výrub stromov.

Kapitálový rozpočet je rovnako zostavený ako schodkový so schodkom 20 000 €. Schodok kapitálového rozpočtu bude krytý zapojením rezervného fondu (príjmová finančná operácia).

Rozpočet finančných operácií je zostavený ako prebytkový s prebytkom 22 500 € a tvorí ho zapojenie rezervného fondu na krytie schodku kapitálových výdavkov a zapojenie účelovo určených finančných prostriedkov (finančná náhrada za výrub stromov) vo výške 2 500 €, ktoré budú použité v bežných výdavkoch.

Celkový rozpočet vrátane rozpočtu finančných operácií je v roku 2025 plánovaný ako vyrovnaný.

Rozpočty na roky 2026 a 2027 sú zostavené ako vyrovnané.

Celkovo možno skonštatovať, že rozpočty na rok 2025 až 2027 splňajú zákonné požiadavky kladené na rozpočet v zmysle § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

PRÍJMOVÁ ČASŤ ROZPOČTU

A. Rozpočet bežných príjmov

V návrhu rozpočtu na rok 2025 sa počíta s bežnými príjmami vo výške 142 000 € čo predstavuje nárast o 6 500 € oproti pôvodnému schválenému rozpočtu na rok 2024 a v zásade nastavenie rozpočtu na očakávanú skutočnosť roku 2024 (nárast iba o 278 €, v roku 2024 však obec rozpočtovala bežný transfer z VÚC vo výške 5 000 €, pričom v rozpočte na rok 2025 sa uvedený transfer už nerozpočtuje, je zahrnutý medzi kapitálovými príjmami). Základom bežných príjmov sú predovšetkým daňové príjmy a to príjem z podielu na dani z príjmov fyzických osôb tzv. podielové dane poukazované obci zo štátu v zmysle zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve v znení neskorších predpisov a príjmy z miestnych daní a poplatku za komunálny odpad v zmysle zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov.

Ku dňu zostavenia návrhu rozpočtu t. j. 20.11.2024 obec nemala oficiálnu prognózu MF SR k príjmu obce z podielových daní. Pri nastavení rozpočtu preto vychádzala z predbežnej prognózy zverejnenej na stránke Rady pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ). Uvedená prognóza však už počíta aj s predbežnými predpokladmi východiskových štatistických údajov (na rozdiel

od predchádzajúcich rokov kedy uvedená predbežná prognóza zverejňovaná na stránke RRZ vychádzala vždy z prerozdelených podielov predchádzajúceho roka, t. j. nezohľadňovala medziročné zmeny) a zohľadňuje aj úpravu mechanizmu prerozdelenia dane¹, ktorá je dôsledkom presunu financovania materských škôl z obcí pod štát a stanovuje normatívne financovanie tejto pôvodne originálnej školskej kompetencie. Zverejnená prognóza pre obec je vo výške 76 546 € (KRRZ) a 78 190 € (odhad založený na prognóze MFSR k 10/2024). Obec pri zostavovaní rozpočtu zohľadnila vyššiu prognózu a príjem z podielových daní nastavila vo výške 78 190 €. Zvýšenie rozpočtu bežných príjmov je teda predovšetkým v dôsledku zvýšenia príjmov z podielových daní.

Obec nemení v aktuálnom roku sadzby miestnych daní a teda príjmy sú nastavené na úrovni predpokladaných príjmov za rok 2024 s očakávaným miernym zvýšením z dôvodu úhrady daňových nedoplatkov.

B. Rozpočet kapitálových príjmov

Obec v roku 2025 predpokladá príjem z kapitálového transferu z VÚC vo výške 5 000 €. Uvedený transfer bude použitý v kapitálových výdavkoch na realizáciu oplatenia OcÚ.

VÝDAVKOVÁ ČASŤ ROZPOČTU

A. Rozpočet bežných výdavkov

Návrh rozpočtu bežných výdavkov na rok 2025 je vo výške 144 500 €, čo predstavuje zvýšenie bežných výdavkov o 8 701 € oproti predpokladanej dosiahnutej skutočnosti aktuálneho roku 2024.

¹ V roku 2025 bude územnej samospráve v zmysle zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, prerozdelených 84,6 % (pre obce 55,1 % a pre VÚC 29,5 %) výnosu z dane z príjmov fyzických osôb (v predchádzajúcich obdobiach bolo prerozdelených 100 % výnosu). Zvyšok príjmov z dane fyzických osôb ostane štátu na úhradu výdavkov na materské školy, ktoré boli pôvodne financované z podielových daní obce a časť zníženia je aj ako podiel územnej samosprávy na celkovej konsolidácii verejných financií.

V dôsledku uvedenej zmeny musí dôjsť aj k zmene kritérií potrebných na rozdelenie výnosu dane medzi jednotlivé obce. Ku dňu zostavenia stanoviska ešte nebolo schválené nové znenie nariadenia č. 668/2004 o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samospráve a preto vychádzam zo znenia návrhu. Výnos by sa mal rozdeliť nasledovne:

1. **28,8 %** (pôvodne 23 %) podľa počtu obyvateľov obce s trvalým pobytom na území obce k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka, z toho 57 % prepočítaný koeficientom nadmorskej výšky obce,
2. **40 %** (pôvodne 32 %) podľa počtu obyvateľov obce s trvalým pobytom na území obce k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka prepočítaného koeficientom v závislosti od zaradenia obce do veľkostnej kategórie,
3. **24,9 %** (pôvodne 40 %) podľa počtu žiakov (detí, poslucháčov) škôl a školských zariadení zisteného zberom údajov podľa osobitného predpisu a prepočítaného príslušným koeficientom,
4. **6,3 %** (pôvodne 5 %) podľa počtu obyvateľov obce, ktorí dovŕšili vek šesťdesiatdva rokov, s trvalým pobytom na území obce k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka.

Medzi hlavné zmeny podieľajúce sa na zvýšení bežných výdavkov oproti hospodárení v roku 2024 patrí:

- Zvýšenie výdavkov na mzdy, odvody, odmeny, odmeny zamestnancom mimo pracovného pomeru, celkový nárast oproti očakávanej skutočnosti roku 2024 o 4 860 €.
- Zvýšenie výdavkov na energie vo všetkých funkčných klasifikáciách spolu o 670 €.
- Zvýšenie výdavkov na zber a zneškodnenie komunálneho odpadu 2 000 €.
- Realizácia výsadby zelene a stromov spolu vo výške 2 500 € (kryté prostriedkami z finančnej náhrady za výrub stromov.
- Vyčlenenie finančných prostriedkov na údržbu domu smútku vo výške 1 500 €.

V roku 2024 dochádza k zvýšeniu základnej sadzby dane z pridanej hodnoty (DPH) z 20 % na 23 %. Vzhľadom na uvedené odporúčam monitorovať nárast výdavkov z fakturovaných plnení a v prípade nutnosti pripraviť rozpočtové opatrenie reagujúce na uvedené. Zároveň odporúčam vzhľadom na neistú situáciu verejných financií (nutná pokračujúca konsolidácia verejných financií bez zatiaľ známych opatrení) pristupovať opatrne k výdavkom. Bude potrebné tiež počítať s možným negatívnym vplyvom zavedenia úpravy rodičovského dôchodku, ktorý bude po novom financovaný prostredníctvom asignácie 4 % z dane z príjmov detí (2 % na každého rodiča), čo znamená, že peniaze, ktoré by inak boli príjmom miest a obcí cez podielové dane, pôjdu priamo na financovanie dôchodkov rodičov.

B. Rozpočet kapitálových výdavkov

Rozpočet kapitálových výdavkov je vo výške 25 000 €. Kapitálové výdavky sú určené na nasledovné projekty:

- Oplotenie OcÚ vo výške 5 000 € hrazené z dotácie z VÚC
- Oplotenie KD vo výške 10 000 € kryté z prostriedkov zapojeného rezervného fondu
- Projektová dokumentácia ku kanalizácií vo výške 10 000 € rovnako krytá z prostriedkov zapojeného rezervného fondu.

FINANČNÉ OPERÁCIE

Príjmové finančné operácie sú vo výške 22 500 € z toho 20 000 € zapojenie prostriedkov rezervného fondu, ktoré budú použité na kapitálové výdavky (oplotenie KD a projektová dokumentácia kanalizácia) a zapojenie prostriedkov poskytnutých ako finančná náhrada za vyrúbané stromy vo výške 2 500 € (prostriedky budú použité v bežných výdavkoch).

Obec nerozpočtuje žiadne v roku 2025 žiadne výdavkové finančné operácie.

ZÁVER – ZHRNUTIE

Návrh viacročného rozpočtu Obce Horný Pial na roky 2026 – 2027 a návrh rozpočtu Obce na rok 2025 rešpektuje právne normy a procesné podmienky súvisiace s prípravou rozpočtu Obce. A teda odporúčam po prerokovaní schváliť rozpočet na rok 2025 a zobrať na vedomie rozpočet na roky 2026 a 2027.

V Hornom Piale dňa 25.11.2024

.....
Hlavný kontrolór obce Horný Pial